30.11.2022

Knowledge grows

Yara Suomen lausunto Maa- ja metsätalousvaliokunnalle liittyen lannoitteiden saatavuuden varmistamiseen Suomessa pitkällä tähtäimellä

Siilinjärvellä sijaitsee EU:n ainoa fosfaattikaivos, josta saadaan ruokahuollon kannalta tärkeää fosforia lannoitteiden raaka-aineeksi. Fosfori on EU:n kriittisten raaka-aineiden listalla, ja kotimaisen huoltovarmuuden vuoksi on tärkeää turvata kaivostoiminnan ja lannoitetuotannon edellytykset Suomessa.

Kaivostoiminnan toimintaympäristö on murroksessa ja muuttumassa heikommaksi. Ympäristölupaprosessit kestävä useita vuosia ja ovat ennakoimattomia, jolloin investointien toteuttaminen muuttuu epävarmemmaksi. Kaivoslain muutosehdotuksessa kaivostoiminnan edellytyksenä on yleis- tai asemakaava, jolloin lupa toiminnan harjoittamisesta siirtyy kunnalliseen päätöksentekoon. Tällöin maakunnallinen tai valtakunnallinen näkökulma jää harkitsematta.

Yaran Siilinjärven toiminnan jatkaminen vuoden 2035 jälkeen tulee vaatimaan merkittäviä investointeja sekä kaivostoiminnan laajentamiseen että tuotantoprosessien uudistamiseen. Kemian tehtaiden merkittävin investointi on rikkihappotuotannon uudistaminen siinä vaiheessa, kun Pyhäsalmen kaivoksen pyriittirikasteen saatavuus loppuu. Tämä muutos tapahtuu vuosina 2025-2030. Yaran investointipäätöksiin ja siten myös toiminnan jatkumiseen Siilinjärvellä ja koko Suomessa vaikuttaa merkittävästi koko toimipaikan pitkän tähtäimen kannattavuus ja toimintaedellytykset.

Ukrainan sodan vaikutukset Yara Suomen toimintaan ja lannoitteiden saatavuuteen

Yara on kyennyt pitämään tuotannon käynnissä Suomen tehtailla ja Yaran lannoitteita on ollut tarjolla Suomessa koko kuluvana vuonna riippumatta Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan ja sen aiheuttamista haasteista.

Yaran Suomen tehtailla tuotettujen NPK-lannoitteiden pääraaka-aineista fosforia saadaan Yaran omasta Siilinjärven kaivoksesta, mutta ennen Ukrainan sotaa merkittävä osa ammoniakista ja kalisuolasta tuli Venäjältä. Yaralla on globaalina toimijana laajoja verkostoja ja myös Euroopassa omia ammoniakkitehtaita ja kuluneen vuoden aikana ammoniakille ja kalisuolalle on haettu vaihtoehtoisia toimittajia.

Uudenkaupungin ja Kokkolan tehtaille voidaan ottaa vastaan ammoniakkia laivalla ja Kokkolasta on mahdollista toimittaa Siilinjärvelle ammoniakkia rautateitse, mutta tällä hetkellä yksi rajoittavista tekijöistä on junavaunujen saatavuus. Haasteet raaka-aineiden saatavuudessa voivat tilapäisesti ja ajoittain rajoittaa tuotantoa ja sitä kautta vaikuttaa tuotteiden tarjontaan.

Tällä hetkellä Suomeen myydyt lannoitemäärät ovat aikaisemipien vuosien tasolla, mutta mikäli tilojen lannoitteiden hankintapäätökset venyvät lähelle kylvöjä keväällä 2023 tai lannoitteiden kysyntä lisääntyy merkittävästi, haasteeksi nousee erityisesti logistiikka tehtailta tiloille. Lannoitteiden oikea aikainen saatavuus tulevalle kasvukaudelle ei siten ainoastaan riipu lannoitetuotannosta, vaan myös maatilojen mahdollisuudesta ja halukkuudesta hankkia lannoitteita.